

Република Србија
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Београд

потпредседница Владе Србије и министарка
Проф. др Зорана З. Михајловић

Предмет: иницијатива у вези са најављеном државном станоградњом

Поштована госпођо Михајловић,

на насловној страни „Политике“ од 19. децембра 2017. објављен је текст у којем се најављује да ће најављена председника Републике, Александра Вучића, о изградњи „јефтиних станова“ за запослене у војсци и полицији, у шест градова Србије, бити реализована на основу посебног закона (тзв. „лекс специјалис“). Информације наводно потичу из министарства којим руководите¹.

У самом тексту се с правом повлаче паралеле са законом који је предложила Влада Мирка Цветковића пре седам година. Тада је предложен „Закон о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе“. Каже се даље у тексту да је тај закон био донет са ограниченим роком трајања, да је усвојен јула 2010, и да је на основу тог закона одобрено више од 300 пројеката, међу којима је и изградња станова на простору бивше касарне „4. јули“ (насеље „ Степа Степановић“) у Београду.

У тексту „Политике“ се не каже, а ми желимо да Вам на ове околности укажемо, како не бисте поновили грешке претходника:

1. **Доношење закона који се примењују само на једну ситуацију** или један пројекат (што се погрешно назива „лекс специјалис“²), **никада није добро** са становишта владавине права и јединства правног поретка. Уколико предлагач таквих законских решења сматра да општа решења нису одговарајућа, онда треба да осмисли норме које би могле бити примењене на неограничени број случајева. На пример, уколико сте мишљења да би за државну станоградњу требало да важе неке посебне процедуре, онда би те процедуре требало прописати унутар Закона о јавним набавкама.
2. Закон о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе је **озбиљно нарушио систем јавних набавки**, тако што је

¹<http://www.politika.rs/scc/clanak/394761/Leks-specijalis-za-jeftine-stanove>

²Lex specialis је закон који је посебан у односу на неки општи, на пример, Закон о високом образовању је посебан у односу на општи Закон о образовању и васпитању. Да би били у пуном смислу речи закони, и општи и посебан закон морају да се односе на неограничени број будућих ситуација. У Србији се за неколико аката који су на посебан начин уређивали једну или ограничени број ситуација неправилно користио израз „lex specialis“ (нпр. за Милошевићев закон којим је 1997. признао „привремене резултате локалних избора“, за поменути Дулићев закон о „помоћи грађевинској индустрији из 2010“, који је уређивао начин спровођења набавки радова за поједине пројекте финансиране из републичког и локалних буџета, затим за посебан закон који је омогућио експропријацију земљишта за комерцијалне сврхе, за намеравану изградњу „Јужног тока“ 2011, као и за закон који је омогућио да се на сличан начин одступи од општих правила код експропријације, наплате доприноса и набавки на подручју „Београда на води“).

предвидео спровођење преговарачког поступка и ограничио конкуренцију³. Подсећамо да је доношење Закона о јавним набавкама с краја 2012, **један од најважнијих антикорупцијских потеза** који су актуелне власти у Србији предузеле на нормативном плану и да је унапређење система јавних набавки који ће бити заснован на слободном тржишном надметању **једно од најважнијих питања европских интеграција Србије** (које се третира и у оквиру поглавља 5, 23, 24, 32).

3. Поменути закон из 2010. године је био у супротности са споразумима које је Србија закључила са другим државама, и то ЦЕФТА споразумом и Споразумом о стабилизацији и придруживању, који је Република Србија у то доба једнострано примењивала. Међутим, Уставни суд није прихватио иницијативу за оцену уставности и законитости овог закона, образложивши своју одлуку економским, уместо правним разлозима⁴.
4. Закон о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе је подстицао **изградњу објеката чија оправданост, или макар приоритетност је упитна**. С друге стране, неспорно је да је у многим случајевима изградња и промоција била у функцији предизборне кампање за изборе који су одржани у пролеће 2012.
5. **Грађанима Србије нису предочене информације** о томе какве су обавезе државе према припадницима војске, полиције и других служби у вези са решавањем стамбених питања, која су алтернативна решења разматрана за решавање тог проблема, и на основу чега је закључено да је управо државна станоградња најбоља⁵.

Из свих наведених разлога Вам предлажемо да:

1. грађанима предочите податке о обавезама државе у вези са решавањем стамбеног питања припадника војске и полиције и разматрањем разних могућности да се ти проблеми реше;
2. приликом решавања овог проблема не учините ништа што би нарушило јединство уређења система јавних набавки, а поготово не одредаба Закона о јавним набавкама које се односе на конкуренцију, транспарентност и заштиту права учесника у поступку;

С поштовањем,

за Транспарентност Србија
Програмски директор
Немања Ненадић
Београд, 19. децембар 2017.

³<http://www.transparentnost.org.rs/images/stories/inicijativeianalize/Pismo%20Ustavnom%20sudu%20april%202013.doc>

⁴<http://www.transparentnost.org.rs/images/stories/inicijativeianalize/Predlozi%20amandmana%20na%20predlog%20Zakona%20o%20podsticanju%20gradevinske%20industrije%20RS%20u%20uslovima%20ekonomskekrize%20jun%202010.doc>

⁵<http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/9618-drzavna-izgradnja-stanova-hoce-li-biti-javnih-nabavki>